

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония и полифония в ЮЗУ

„Н. Рилски”, Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „ДОКТОР”,

представен от

Деница Тодорова Чардакова, редовен докторант към катедра „Дирижиране,

Теоретико композиторски и диригентски факултет, НМА „Проф. Панчо

Владигеров”

на тема:

**Специфика на художествената изразност в акапелното хорово творчество
на Любомир Пипков**

Представената за защита дисертация е в обем от 224 страници и съдържа: Увод, три глави, Заключение, приносни моменти в изследването, библиография, 3 приложения и списък с научни публикации по темата на изследването. Избраната тема за хоровото творчество на един от големите български композитори не е случайна, тъй като Деница Чардакова е асистент по хорово дирижиране и познава в детайли разглежданите творби. Целта на авторката е да представи богатството от художествено-изразни средства, които използва Любомир Пипков при създаване на хоровите си песни, неговият ярък композиторски стил и творческата му индивидуалност.

Актуалността на научната разработка се обуславя от обекта и задачите на изследването, изясняването на композиционно-структурните и драматургични

особености на акапелните хорови песни на композитора, анализирането на художествено-изразните средства, които използва авторът при създаването им за постигането на художествени образи с емоционален заряд.

Докторантката притежава професионален опит, показва познания по разглежданата проблематика и използва научен изказ, който представя съществуващите подходи за анализ на хоровите творби. Изградената теория е подпомогната от аргументацията на направените изводи, от нейните намерения за практическо приложение на направените анализи.

Творчеството на Л. Пипков е анализирано от редица утвърдени музикални изследователи – Иван Хлебаров, К. Беливанова, М. Булева, К. Илиев, П. Щабеков и т.н., така че да се внесе нов прочит в представянето на неговото музикално наследство е сериозно предизвикателство. Докторантката се е запознала и ползва написаното за този голям български композитор от тях според изискванията и стандартите за написване на дисертационен труд. „Заслугите“ на Л. Пипков за разчупване на симетрията в музикалния изказ, за ролята на фолклора в неговия тематизъм, за представените връзки и принципите във формообразуването, в мелодичното изграждане и метроритмично богатство са обект на изследването. Коментарите на докторантката за контрастността, за вариантите на темпови означения, за ролята на текста в драматургията на произведението, имат своя принос към изграждане на една теза за подхода на изпълнителите при интерпретацията на хоровите произведения. Недостатъчно са използвани възможностите за препратки към неговото симфонично и камерно творчество при изясняване на характерния му музикален език и индивидуален стил. Това ограничава до голяма степен възможностите за един обобщен поглед при научната разработка. С използването на такива паралели работата само би спечелила.

Докторантката отделя по-голямо внимание на емоционално естетическото въздействие, на постигнатите драматургични звучности от композитора и не навлиза в дълбочината на конструктивизма, на детайлния акордов строеж, на метро-ритмическата комплементарност и вариативност.

Тук ми се иска да споделя няколко бележки, които са свързани със съдържанието на Дисертацията. Например на стр. 6 от труда като цел е посочена „да възстанови интереса на съвременната публика към акапелните хорови песни на Л. Пипков като част от българската хорово-изпълнителска и диригентска практика“. Това означава, че публиката трябва да прочете труда и едва тогава да се възстанови интереса. Практиката показва, че това едва ли ще се случи. На стр. 9 „Структурата на изследването, базирайки се на формулираните хипотези...“. За да има хипотеза трябва да има експеримент, а такъв липсва в Дисертацията.

Излишно, според мен, е описанието в Увода на съдържанието в трите глави, тъй като предстои тяхното изложение в научната разработка и възможността на всеки, който се интересува от разглеждания проблем да се запознае с тях.

Има и, предполагам, т.н. технически грешки или неясни заключения като:

- „Изразителността на мелодичната линия в хоровите творби на Пипков се съчетава трудно с ритмичните и ладови съотношения на мелодията.“
Неясно! стр. 176
- „Начините за обработка на фолклора остават индивидуални за Пипков – той запазва оригиналната фолклорна мелодия, създавайки собствен формообразуващ мелодичен тематизъм“ стр. 192. Или запазва, или създава собствена мелодия. Кое от двете?
- „заменя традиционните полифонични форми с по-старинни – най-вече използвайки техниката на кантус-фирмуса, която е характерна за

епохата на Ренесанса и времето на немския Барок“. Пак там. От това възниква логичния въпрос - Кои са традиционните полифонични форми? Освен това техниката не е на кантус фирмуса, а на контрапункта и т.н.

Анализите на хоровите песни са съсредоточени основно върху литературната основа на песента, тоналният план и метроритъма. Липсват анализите и съпоставките с неговото вокално с акомпанимент. Има ли сходен подход при използване на музикално изразните средства и какво е специфичното в акапелните му хорови творби?

Деница Чардакова систематизира хоровата музика на Пипков, като част от цялостното му музикално творчество, представя голямото жанрово многообразие, изпълнителски състав и спецификата на поетичните текстове. Дисертационният труд съдържа информация за студенти, изучаващи хорово дирижиране и ценители на хоровото изкуство за наследството на Пипков в областта на акапелната хорова песен.

Докторантката детайлно познава творчеството на композитора и се е запознала с голям обем теоретична и нотна литература. Направените изводи за хоровото творчество на композитора са добре аргументирани и примерите, които подкрепят направените заключения за характерните особености в произведенията са удачно подбрани.

Ето защо, в заключение, изразявам своето положително становище за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на Деница Чардакова, редовен докторант към катедра „Дирижиране, Теоретико композиторски и диригентски факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров“ София. Дисертационният труд има приносен характер като теоретична разработка.

10.01.2020 год.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев